

Nr 229

Av herr HübINETTE, om tillstånd för Svenska sparbanksföreningen att anordna ett sparlotteri.

(Lika lydande med motion nr 292 i Andra kammaren)

Stockholm den 24 januari 1967

Gunnar HübINETTE (h)

Nr 230

Av herr Nilsson, Ferdinand, m. fl., om begränsning av valutatilldelningen vid utrikes resor.

(Lika lydande med motion nr 290 i Andra kammaren)

Det är naturligt att slopande av tullar och restriktioner medfört allvarliga rubbningar inom näringslivet såsom arbetslöshet, »omställning» m. m. samt en försämrad handelsbalans. Arbetsmarknadspolitiken och därav främjade stora löneökningar åt de bättre ställda har också stimulerat inköp av utländska varor och tjänster. Särskilt bör därvid uppmärksammas den negativa s. k. turistbalansen, som svarar för storparten av bristen i handelsbalansen.

Riksbankens rapporter visar att år 1963 kostade utlandsresorna i vårt land 760 milj. kr. Året därpå — 1964 — uppgick motsvarande kostnad till 814 milj. kr., och år 1965 hade kostnaden stigit till 1 027 milj. kr. Förra året översteg detta valutaflöde 1 200 milj. kr. Därmed bör jämföras de belopp som genom hitresta turister tillförts Sverige. År 1963 tillfördes landet härigenom 392 milj. kr., år 1964 blev motsvarande belopp 456 milj. kr., år 1965 485 milj. kr. samt för 1966 något över 500 milj. kr.

Detta innebär att *bristen i turistbalansen* år 1963 var 365 milj. kr., år 1964 uppgick förlusten till 416 milj. kr., och år 1965 betalades från Sverige i detta sammanhang ut 587 milj. kr. mer än som kom in i landet. Enligt statsverkspropositionens s. k. finansplan beräknas förlusten på turistbalansen 1966

till 731 milj. kr.; för 1967 beräknas den på okända grunder till 875 milj. kr., vilket belopp är *högre* än vad som i propositionen kallas »Bytesbalans II». Finansministerns slutomdöme synes vara: »Jag vill dock ännu en gång understryka den stora osäkerhet som präglar uppskattningen av nästan varje post i vår statistik över betalningstransaktionerna med utlandet.» Därmed må jämföras finansministerns uttalande vid Svenska sparbanksföreningens årsmöte i oktober 1966:

Jag har tagit mig friheten att i de beräkningar finansdepartementet svarar för gentemot riksdagens i absoluta tal om bytesbalansens underskott att lägga mig cirka 400 å 500 milj. under den officiella statistiken. Det skulle således innebära att miljardunderskottet under 1965 reduceras till 500 å 600 milj. under 1966 — — — Jag vill dessutom i mina något djärva slutsatser om utrikeshandelns resultat under 1966 göra den ytterligare reservationen att antagandet sker *under förutsättning av ett oförändrat tjänstetnetto* (kursiv här). Skulle vi även i år, den för Sveriges del ovanligt vackra sommaren och den för reslystna grupper oklara avtalsituationen till trots, ändå fortsätta med den negativa utvecklingen av vår turistbalans, så har jag varit för optimistisk i mina slutsatser.

Såsom av anförda siffror och en mycket »försiktig» prognos för 1967 framgår saknas icke anledning att ansluta sig till finansministerns uppfattning att han varit för optimistisk när det gällt att bedöma turistbalansen. Därmed borde även följa slutsatsen att Sverige i vart fall på denna punkt hittills gått för långt i sin slappa låt-gå-liberalism. Med hänsyn till de återverkningar som den bristande handelsbalansen föranlett för vårt lands ekonomiska liv framstår det som nödvändigt att problemet upptages till realistisk prövning. Vi vet att utländska studie- och hälsovårdsresor är nödvändiga, men lika obestridligt torde vara att icke alla utlandsresor är lika nödvändiga. Även vårt eget vackra land har mångenstädes goda förutsättningar för både hälsovård och rekreation. Det skulle förvisso icke vara till skada för svenska intressen om de jättebelopp som nu åtgår för icke alltid så nödvändiga utlandsresor i stället till en större del stannade inom landet. Allmänt prat om påstådda internationella förpliktelser lär icke förbinda oss att låta den ekonomiska kraftutströmning — som utlandsresorna innebär — fortgå alldeles obehindrat. Den som vill kan dessutom jämföra striderna om några tiotal miljoner mer eller mindre till humanitär verksamhet i de s. k. u-länderna med den ca en och en kvarts miljard, som turismens utlandsresor förra året drog ur landet, av vilka pengar en icke ringa del torde avse rena lyxresor.

Det förtjänar uppmärksammas att av de pengar som en utlandsresa kostar — bortsett från direkta resekostnader — en stor del åtgår till en konsumtion som är undandragen svensk varuskatt. Beträffande resevalutan gäller nu en generös maximering av valutatilldelning för utrikes resa av 6 000 kr. Om det inte anses räcka till, kan riksbanken medge högre belopp. För vanligt folk med rimliga önskemål i fråga om levnadsstandard och in-

köp utomlands räcker det otvivelaktigt med betydligt lägre belopp om utlandsvistelsen inte avses bli alltför långvarig. Rimliga skäl talar för att det generella beloppet utlandsvaluta — utöver resekostnaderna, som ofta betalas tur och retur redan i Sverige — sättes väsentligen lägre. Sedan bör det givetvis liksom nu finnas möjlighet att efter prövning erhålla högre valutatilldelning. Det blir naturligtvis litet besvärligt för den som vill resa ut och även för den som skall pröva framställningen om extratilldelning. Den som ser vartill det nuvarande låt-gå-systemet leder måste säga sig att så här utan verklig kontroll kan det inte få fortgå. Om man tog ut en avgift på turistvalutan, beräknad på avsedd utlandskonsumtion, skulle det även kunna ordnas så, att den som hade pengar kvar vid återkomsten, skulle kunna erhålla restitution av erlagd omsättningsskatt.

I anledning av vad som anförts hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning avseende åtgärder för att dämpa det för svenskt näringsliv förödande utflöde av valuta som vårt lands negativa turistresebalans innebär; ävensom

att därvid måtte omprövas dels möjligheten att genom avgift på resevaluta beskatta också konsumtionen utomlands i likhet med vad som gäller inom landet, dels även möjligheten att minska det inhemska utflödet av resevaluta genom begränsning av valutatilldelning från nuvarande generellt högst 6 000 kr. till förslagsvis 1 500 kr. exklusive direkta resekostnader och under bibehållande av nuvarande bestämmelse om ev. högre belopp efter särskild prövning.

Stockholm den 23 januari 1967

Ferdinand Nilsson (cp)

Eric Carlsson (cp)

Axel Wikberg (cp)

i Kungsängen